

**PRORAČUNSKI KORISNIK: CENTAR ZA PRUŽANJE USLUGA U ZAJEDNICI
ZDRAVI GRAD POREČ-PARENZO**

DJELOKRUG RADA:

Centar za pružanje usluga u zajednici Zdravi grad Poreč-Parenzo je ustanova socijalne skrbi kojoj je osnivač Grad Poreč-Parenzo. Osnovna djelatnost za koju je ustanova registrirana je pružanje usluga savjetovanja i pomaganja te psihosocijalne podrške.

Ustanova obavlja stručne poslove pružanja usluga savjetovanja, psihoterapije, psiho edukacije, psihološke podrške pojedincima, obiteljima i grupama, realizira aktivnosti, kampanje, socijalne akcije u cilju promocije zdravih životnih stilova i navika, programe vezane uz unapređenje zdravlja i kvalitete života u zajednici u svim sferama života, rada i uređenja urbanog prostora zajednice te druge poslove i zadaće usmjerene unapređenju mentalnog i fizičkog zdravlja, psihosocijalne stabilnosti, razvoju ljudskog resursa zajednice te unapređenju zdravlja ljudi u zajednici uopće.

U Centru se obavljaju i opći poslovi vezani uz planiranje, rukovođenje i upravljanje za zdravlje od posebnog interesa za grad Poreč i njegove stanovnike (osmišljavanje strateških dokumenata za zdravlje u zajednici, planiranje i realizacija istraživanja, lokalnih zaštitnih intervencija i dr.). Obavljanje poslova u ustanovi i realizacija osnovne djelatnosti ustrojava se u dvije programske cjeline: 1. stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja uopće (programske aktivnosti), 2. administrativno tehnički poslovi. U okviru programske cjeline *stručni psihosocijalni programi i programi unapređenja zdravlja* koordiniraju se i obavljaju svi stručni poslovi i zadaci ustanove. Djelatnost se realizira putem osmišljenih lokalnih programa/projekata za podršku rastu i razvoju ljudskog potencijala zajednice, pružanjem psihosocijalne podrške stanovnicima grada (savjetovanjem/psihoterapijom, dostupnost telefonom, mailom), osiguravanjem dostupnosti i sigurnosti u zajednici, jačanjem socijalnih mreža i socijalnog kapitala zajednice, podizanjem razine znanja i svijesti o značaju zdravih životnih izbora i navika za zdrav život, jačanjem i promocijom zaštitnih ekološko zdravstvenih čimbenika u zajednici te kontinuiranim praćenjem prioritarnih zdravstvenih potreba u lokalnoj zajednici). Programi ustanove osiguravaju lokalni nad standard zaštite zdravlja u zajednici u najširem smislu te omogućavaju da se u Poreču kontinuirano utječe na stvaranje zdravijeg i kvalitetnijeg okruženja za život svih stanovnika. U okviru cjeline *administrativno tehnički poslovi* organiziraju se i obavljaju opći, pravni i kadrovski poslovi, poslovi vezani uz ostvarivanja prava radnika i korisnika, računovodstveni i knjigovodstveni poslovi, poslovi održavanja prostora u funkciji i drugi poslovi administrativno tehničke prirode značajni za rad Centra.

FINANCIJSKI PLAN ZA 2020. – 2022. GODINU:

Za ostvarenje programa Centra u razdoblju od 2020. do 2022. godini planirano je :

Naziv programa	Proračun 2019.	Proračun 2020.	Projekcija 2021.	Projekcija 2022.
Javne potrebe u socijalnoj skrbi	1.980.153,00	2.027.900,00	2.027.900,00	2.027.900,00

Program se realizira kroz sljedeće aktivnosti:

Naziv aktivnosti	Proračun 2019.	Proračun 2020.	Projekcija 2021.	Projekcija 2022.
Projektini ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje	1.331.400,00	1.401.400,00	1.401.400,00	1.401.400,00
Programske aktivnosti Centra Zdravi grad	648.753,00	626.500,00	626.500,00	626.500,00

OPIS PROGRAMA:

Projektni ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje

U okviru programske cjeline Projektni ured – stručno, administrativno i tehničko osoblje planirana sredstva namijenjena su za isplatu plaća i doprinosa na plaće zaposlenika, za novog zaposlenika – administratora, podmirivanje troškova materijalnih prava zaposlenih (službena putovanja, stručna usavršavanja, stručne suradnje, naknade za prijevoz), kao i za podmirivanje rashoda za materijal (uredski materijal) i ostale usluge (telefona, promidžbe i informiranja, intelektualne usluge, pravne poslove, naknade za rad Upravnog vijeća, računalne usluge, članarine, pristojbe, reprezentacija, te ostale usluge i rashodi poslovanja).

U projektnom uredu se planiraju i sredstva za realizaciju specifičnih programa: Motovunska ljetna škola zdravlja, suradnja s Hrvatskom mrežom zdravih gradova, Istarskom županijom i drugim regionalnim partnerima te za koordinaciju i vođenje gradskih programa iz oblasti Ekologija i zdravlje.

U projektnom uredu prikazuju se, vode i koordiniraju svi poslovi ustanove (administrativno tehničko upravljački poslovi te programske aktivnosti). Isto uključuje poslove i zadatke stručnih djelatnika iz oblasti psihosocijalne zaštite, ekologije, upravljanja, rukovođenja, administrativne, računovodstvene i druge tehničke poslove. Projektni ured, u kojemu rade i djeluju svi zaposlenici ustanove, stvara uvjete za realizaciju svih specifičnih programskih aktivnosti ustanove, za suradnju sa brojnim partnerskim organizacijama i vanjskim sdružnim suradnicima u cilju formiranja visoko stručnih multi disciplinarnih timova za potrebe realizacije specifičnih zaštitnih programa u zajednici.

Projektni ured realizira zadatke:

- informativnog punkta za građane koji nastoje zadovoljiti svoje potrebe (za pomoći i podrškom, psihosocijalnom rehabilitacijom, za volonterskim uključivanjem, usmjeravanjem i osiguravanjem najbržeg puta kojim će dobiti odgovore na razna pitanja u svezi svojih teškoća/problema),
- „inkubator ideja“ u vidu otvorenosti za iniciranje i razvijanje novih područja zaštitnih djelovanja te za podršku novim kreativnim putovima unapređenja zdravlja u zajednici,
- istraživački centar iz kojeg se osmišljavaju ispitivanja potreba građana, te temeljem istih utvrđuju generalni pravci djelovanja i prioriteti za zdravlje u zajednici za višegodišnja razvojna razdoblja,
- centar horizontalne koordinacije, povezivanja i suradnje na razini zajednice te vertikalnog povezivanja sa Istarskom županijom, Hrvatskom mrežom zdravih gradova (HMZG), Europskom mrežom zdravih gradova, resornim ministarstvima i drugim partnerima u zemlji i inozemstvu,
- stručni koordinacijski centar iz kojeg se upravlja za zdravlje u zajednici (kreiranje strateških dokumenata za zdravlje Grada Poreča-Parenzo) te zagovara odgovorna lokalna skrb za zdravlje građana, socijalni razvoj zajednice kao trajnu vrijednost i opredjeljenje Grada Poreča-Parenzo u odnosu na vlastite stanovnike,
- centar međusektorske suradnje i umrežavanja postojećih državnih sustava RH i civilnog sektora u cilju stvaranja socijalne mreže podrške u zajednici i kreiranju lokalne politike zdravlja i socijalne stabilnosti,
- osigurava infrastrukturu za operacionalizaciju i realizaciju lokalnog projekta Zdravi grad, Svjetske zdravstvene organizacije (SZO).

Specifične aktivnosti i programi u okviru rada *Projektnog ureda*:

- realizacija programa za zdravlje sa suradničkim i partnerskim organizacijama (Istarskim domovima zdravlja, Istarskom županijom, Zavodom za javno zdravstvo Istarske županije, HMZG, zajednicom gradova i županija, međunarodnim partnerima i drugima),

- suorganizacija Motovunske ljetne škole zdravlja (nositelj Hrvatska mreža zdravih gradova i Istarska županija),
- osigurava suradnju i realizaciju projekta sa Hrvatskom mrežom zdravih gradova (istraživanja, izrada strategija i sl.),
- vođenje i realizacija projekta Istarske županije *Unapređenja rada savjetovališta Istre*,
- koordinacija programa iz oblasti Ekologija i zdravlje za Grad Poreč.

Za vođenje svih programa ustanove Zdravi grad Poreč-Parenzo, povećanja obima posla, novih programa i novih zakonskih obveza praćenja administrativno tehničkih upravljačkih te računovodstveno knjigovodstvenih poslova u 2020. se planira zapošljavanje administratora na puno radno vrijeme sukladno aktu ustanove koji uređuje unutrašnje ustrojstvo i sistematizaciju radnih mjesta .

Motovunska škola zdravlja

Motovunska ljetna škola zdravlja odvija se u Istri 26 godina kao projekt Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG) i Istarske županije. Realizaciju projekta svih ovih godina podupiru najuspješniji zdravi gradovi Istre, prvenstveno Poreč. Posljednjih 10 godina se ova ljetna škola ne održava isključivo u Motovunu te sve više poprima karakter Istarske škole zdravlja čemu značajno doprinosi realizacija projekata i tematskih cjelina škole u vrlo istaknutim zdravim gradovima kao što je to Poreč. Realizaciju dijela Motovunske škole zdravlja uz HMZG i IŽ preuzima Zdravi grad Poreč. Tečaj koji se realizira u Poreču već 10 godina je Zdravo urbano planiranje. Navedeni projekt ima podršku Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) temeljem brojnih znanstvenih dokaza SZO o značajnom utjecaju uređenosti urbanog prostora na zdravlje ljudi u istom urbanom prostoru. Škola okuplja multidisciplinarne timove u Poreču te ukazuje na značajnu ulogu i utjecaj ne medicinskih struka na zdravlje ljudi, prvenstveno na značajnu ulogu urbanista i tehničku struku uopće u planiranju prostora, kvaliteti prostora za rad i stanovanje, uređivanje otvorenih javnih prostora kako bi isti bili u funkciji zdravlja i zdravih životnih izbora svih stanovnika prostora.

Suradnja s HMZG

Hrvatska mreža zdravih gradova (HMZG) je krovna nacionalna organizacija koja okuplja hrvatske zdrave gradove. Hrvatski zdravi gradovi, pa tako i Poreč, su članovi HMZG te dio vlastitih godišnjih aktivnosti usmjeravaju povezivanju i suradnji sa HMZG.

HMZG prenosi temeljne postavke, principe i faze rada SZO na nacionalnu razinu u cilju razvoja projekta zdravi grad SZO na području RH. Tako HMZG osmišljava i realizira istraživanja kojima se ispituju potrebe ranjivih skupina, potiče nastajanje nacionalnih zaštitnih strategija za zdravlje te lokalnih planova za zdravlje u zdravim gradovima RH u cilju unapređenja zdravlja svih stanovnika RH. SZO posljednjih 20-tak godina sve intenzivnije razvija znanstveni pravac naziva *Salutogeneza* (suprotno patogenezi), a koji izučava čimbenike zdravlja, metode i tehnologiju kojima se postižu bolji ishodi zdravlja stanovnika i prevenira razvoj bolesti. Tijekom godine HMZG će davati smjernice rada prema kojima će se usmjeravati hrvatski zdravi gradovi prilagođavajući ih svojim specifičnostima. Tijekom 2020. Zdravi grad Poreč će se sa HMZG nastaviti uključivati u izradu platforme Nacionalne strategije za poticanje ranog razvoja koja će osigurati uvjete za zdrav i nesmetan razvoj sve djece u RH. Inicijativa se temelji na spoznajama i dokazima o tome da rani razvoj polaže temelje zdravlja tijekom života, da na zdravlje utječu socijalne determinante te na činjenici da djeca u ranom razvoju nemaju jednake mogućnosti. Izjednačavanje djeci mogućnosti za zdrav i uravnotežen rast i razvoj izjednačava mogućnosti i pravo na zdravlje kao temeljno pravo. Zagovaranje izrade Nacionalne strategije podrške ranom razvoju za izjednačavanje mogućnosti odvija se pod motom *Svako hrvatsko dijete je važno!*

U 2020. Zdravi grad Poreč i njegova predstavnica, koordinatorica porečkog projekta Nataša Basanić Čuš, nastavit će obnašati ulogu nacionalne koordinatorice HMZG na koju je izabrana

2018. godine , a Zdravi grad Poreč će nastaviti obnašati i ulogu u predsjedništvu i drugim stručnim radnim timovima HMZG.

Unapređenje rada savjetovališta Istre u suradnji sa IŽ

Zdravi grad Poreč svojim programima za zaštitu zdravlja, posebice mentalnog zdravlja, prerastao je u ekspertni centar za psihosocijalno zdravlje obitelji Hrvatske mreže zdravih gradova, a 2016./2017. stekao je status ekspertnog centra Istarske županije (IŽ) za edukacije i vođenje županijskog projekta *Unapređenje rada savjetovališta Istre* u okviru županijskog prioriteta za zdravlje – zaštita mentalnog zdravlja djece, mladih i obitelji. Zdravi grad Poreč je, temeljem 26 godina iskustva u razvoju lokalnog savjetovališta kao snažnog psihosocijalnog nad standarda Poreča i specifičnog centra za zaštitu mentalnog zdravlja RH uvjete , dobio vrlo zahtjevnu ulogu vođenja projekta razvoja savjetovališta Istre. Ujedno to je prvi takav pilot projekt regionalne zaštite mentalnog zdravlja u RH. Cilj je projekta osnažiti i standardizirati rad funkcionalnih psiholoških savjetovališta Istre po uzoru na porečko te učiniti uslugu psihološke pomoći i podrške dostupnijom svim stanovnicima Istre u najvećem izazovu za zdravlje 21. stoljeća – zaštitu mentalnog zdravlja stanovnika.

Program – ekologija i zdravlje (alergeno bilje, životinje, zdravlje i dr.)

Prateći spoznaje europskih i svjetskih studija utjecaja na zdravlje danas znamo da je zdravlje stanovnika jedne zajednice, u najširem smislu, uvjetovano različitim čimbenicima. Među ostalim je dokazano da zdravlje ljudi ovisi o ukupnoj uređenosti urbanog prostora za život i o brojnim čimbenicima okruženja koji utječu na zdravlje (suživot ljudi i životinja, zaštita divljih i domaćih životinja koje dolaze u kontakt sa ljudima, suživot sa prirodom, kontrola alergeni i invazivnih biljaka u lokalnom okruženju i sl.). Uređenost prostora značajno može doprinijeti većoj kvaliteti života i zdravlju svih građana u zajednici na razne načine, od univerzalnog dizajna uređenje prostora koji stvara mogućnosti za nesmetano kretanje i rekreaciju u urbanom prostoru, do kontrole zoonoza (bolesti životinja koje mogu preći na čovjeka), uvođenja selektivnog prikupljanja otpada, sadnje nealergenog bilja na javnim površinama, kontrole invazivnih alergeni biljaka u urbanom prostoru, do zdravog urbanog planiranja prostora i prilagođavanja prostora ranjivim skupinama (starijima, maloj djeci, osobama s invaliditetom). Odgovornost ključnih ljudi u zajednici i svijest svakog građanina za brigu o okolišu, vlastitim kućnim ljubimcima, čistoći javnih prostora uopće (otpad, izmet pasa i mačaka...), za čuvanje vlastitih okućnica, selektivno zbrinjavanje otpada na „zelenim otocima“, osmišljavanje staza zdravlja i drugih rekreativnih sadržaja, čine put ka zdravlju zajednice i okruženja u cijelosti. Programima i projektima iz sfere ekologija i zdravlje, Zdravi grad ostvaruje svoj cilj povezivanja struke, građana i ključnih ljudi zajednice u cilju edukacije, senzibilizacije građana i kolektivnog podizanja svijesti o međuovisnosti prostora i zdravlja ljudi, o međuovisnosti skrbi za životinje u prostoru i zdravlja ljudi, o vezi zdravlja i održivih izvora energije, te o odgovornosti svih sudionika života grada za zdravlje okoliša i zajednice u cjelini. U ovom programskom segmentu uloga Zdravog grada Poreč-Parenzo je koordinacija programa od posebnog interesa Grada Poreča-Parenzo iz oblasti ekologije i zdravlja. Na taj način se osigurava optimalno korištenje lokalnih profesionalnih resursa, kontinuirano i stručno praćenje programa, supervizija, povezivanje i modifikacije, implementacije te evaluacije programa u zahtjevnom segmentu lokalne brige za zdravlje građana u najširem smislu.

Programi iz ove oblasti su:

Zdravo urbano planiranje

Zdravo urbano planiranje te uključivanje teme zdravlja u rad i komunikaciju s predstavnicima tehničkih struka (projektantima, inženjerima građevine i dr.) su top tema Europske mreže zdravih gradova i važno područje rada Hrvatske mreže zdravih gradova (HMZG). Zdravi grad Poreč 10 godina osmišljava tečajeve zdravog urbanog planiranja u suradnji sa Zdravim gradom Vinkovci i Hrvatskom mrežom zdravih gradova u okviru Motovunske škole zdravlja i to u Poreču. Na taj način ova ustanova u svom okruženju intenzivno radi na podizanju spremnosti

i senzibiliteta za zdravo urbano planiranje, a posebno za prilagođavanje urbanog prostora zajednice osobama s invaliditetom i ostalim ranjivim skupinama. Tečaj je prilika za povezivanje i suradnju stručnjaka koji mogu doprinijeti planiranju prostora sa značajnim pozitivnim utjecajem na zdravlje u vidu projektiranja rekreativnih zona, čuvanja zelenog prostora, projektiranje „pametnih kuća“, sanaciju kapilarne vlage u radnim i kućnim uvjetima, promociju energetske održivosti i sl. Istim projektom podiže se svijest o povezanosti prostora i zdravlja predstavnika različitih struka prvenstveno tehničke struke, građana i ključnih ljudi u zajednici koji donose važne odluke. Rezultat svakog tečaja nove su spoznaje o značaju i mogućnostima prilagođavanja prostora našeg grada svim skupinama građana, konkretne prilagodbe prostora te svijest lokalnih urbanista o njihovu velikom i nezaobilaznom utjecaju na zdravlje ljudi kroz uređenje urbanog prostora u najširem smislu. Zdravi grad će i nadalje voditi projekt Zdravog urbanog planiranja u suradnji sa Gradom Porečom-Parenzo, HMZG, Zdravim gradom Vinkovci i drugim projektnim partnerima.

Zdrav suživot ljudi i životinja

Program je usmjeren odraslima i djeci, a realizira se putem edukativno informativnih letaka, stručnih članaka, poticanja lokalne skrbi o napuštenim životinjama, kontroli populacije divljih životinja (galeb), radio emisija u kojima se potiče odgovorno ponašanje vlasnika, ljudi uopće i gradske vlasti prema životinjama te promovira zdrav suživot ljudi i životinja za opće zdravlje u zajednici. Dokazano je da o zdravlju životinja uvelike ovisi zdravlje ljudi na nekom prostoru naročito kada su životinje i ljudi u neposrednom kontaktu. Danas ljudi imaju sve više kućnih ljubimaca koji postaju članovi obitelji. Stoga Zdravi grad Poreč-Parenzo i Grad Poreč-Parenzo s projektnim partnerima (Veterinarska bolnica Poreč, Veterinarski fakultet Zagreb, veterinarska inspekcija i dr.) razvijaju edukativni program *Ja i moj kućni ljubimac* baziran na podizanju svijesti građana o značaju podizanja razine kulture skrbi o kućnim ljubimcima. S druge strane dokazano se mijenja suživot ljudi i divljih životinja, mijenjaju se izvori hrane i drugi uvjeti za opstanak životinjskih vrsta, što uvjetuje da dio divljih životinja poprima karakteristike urbanih životinja te počinju ugrožavati ljude (npr. galebovi). Slijedom navedenog iz projektnog ureda Zdravog grada Poreč osigurava se za Grad Poreč stručna podrška i koordinacija slijedećih programa:

- Psi kao rezervoari opasnih zoonoza (kontrola kontaminiranosti javnih površina i dječjih pješčanika izmetom mačaka i pasa),
- Monitoring i kontrola galeba klaukavca i suzbijanje rizika za zdravlje ljudi,
- Edukacija djece i mladih iz oblasti selektivnog prikupljanja otpada te čuvanja prirode i životinjskih vrsta,
- Edukacija djece i mladih iz oblasti zaštite i kulture čuvanja kućnih ljubimaca i prostora na kojemu borave s ljudima u cilju suzbijanja zoonoza,
- Podrška osmišljavanju ideja i uređivanju eko šuma, edukativnih eko staza, rekreativnih staza zdravlja na području Poreča.

Programske aktivnosti Centra Zdravi grad

Projektni ured i svi njegovi djelatnici osiguravaju razvoj programskih aktivnosti prema procjeni prioriteta za zdravlje u zajednici, prateći prioritete za zdravlje Istarske županije, Nacionalne strategije RH, europske i svjetske trendove i spoznaje, te smjernice upravljanja za zdravlje Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Zdravlje je danas najčešće razmatrana društveno humanistička ali i ekonomska kategorija o kojoj raspravljaju ekonomski stručnjaci jer je svako liječenje skupo i neizvjesno, a prevencija bolesti najisplativiji i najbolji put za svakog čovjeka/zajednicu/državu. U konačnici, samo zdravi i radno sposobni ljudi mogu osiguravati gospodarski razvoj zajednice. U realizaciji programskih aktivnosti stručni tim ustanove realizira suradnju s vanjskim edukatorima, supervizorima i vanjskim stručnim suradnicima na projektima/programima, u cilju podizanja kvalitete rada (slijedeći zakonsku

regulativu relevantnu za rad ustanove te propise strukovnih komora), poštivanja principa cjeloživotnog učenja u pomagačkim strukama te formiranja stručnih educiranih multidisciplinarnih timova.

Sredstva u okviru programskih aktivnosti planiraju se za sljedeće programe:

Naziv programa	Proračun 2019.	Proračun 2020.	Projekcija 2021.	Projekcija 2022.
PROGRAM Savjetovalište i psiho-socijalna podrška u zajednici (Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj; logopedске usluge, Savjetovalište za prehranu-nutricionističko savjetovalište, krizne intervencije)	285.753,00	262.500,00	262.500,00	262.500,00
PROGRAMI PREVENCIJE (Program „Zajedno protiv ovisnosti“, Rasplesani razredi, Mladi-Vršnjak pomagač)	170.000,00	170.000,00	170.000,00	170.000,00
PROGRAM Vanbolničko liječenje ovisnosti (Vanbolničko liječenje ovisnosti o drogama, Terapijska zajednica za liječenje ovisnika o akoholu)	112.000,00	112.000,00	112.000,00	112.000,00
PROGRAM Prevencija i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu	81.000,00	82.000,00	81.000,00	81.000,00

Program - Savjetovalište i psiho-socijalno zdravstvena skrb

Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj

Programom psihološkog savjetovališta za djecu, mlade i čitave obitelji osigurava pomaganje savjetovanjem, psihoterapijom te pružanjem psihosocijalne podrške u okviru gradskog psihološkog Savjetovališta za djecu, mlade i obitelj. Lokalno savjetovalište ima karakter centra univerzalne (opće) prevencije usmjerene osnaživanju ljudskog resursa u zajednici uopće, ali i centra selektivne prevencije usmjerenog prihvaćanje ranjivih skupina građana (osobe u riziku za osobne i/ili obiteljske teškoće, bolesne, starije ...i sl.). Porečko savjetovalište je prvo takvo lokalno gradsko savjetovalište u RH usmjereno prihvatu svih stanovnika sa različitom etiologijom (uzrokom) problema. Godinama se profilira u respektabilan centar mentalnog zdravlja za Poreč, Poreštinu i Istru. Temeljem razvojnog puta porečkog savjetovališta u periodu od 26 godina tijekom 2016./2017. porečko se savjetovalište profiliralo kao koordinacijski centar podrške za IŽ u cilju unapređenja zaštite mentalnog zdravlja i unapređenja rada savjetovališta Istre. Ustanova nastavlja koordinirati program IŽ Unapređenje rada savjetovališta Istre i tijekom 2020. godine. Mentalno zdravlje (i bolesti) predstavljaju najveći izazov 21. stoljeća prema pokazateljima SZO, a isti su pokazatelji i za RH. Depresija će biti najučestalija dijagnoza 21. stoljeća, te će do 2030., prema procjenama SZO, preteći i kardiovaskularne bolesti. Već danas Hrvatski zavod za javno zdravstvo evidentira da su najviše propisivani lijekovi u RH antidepressivi te da 25% ukupnog bolničkog pobola otpada na oboljele od mentalnih bolesti. Cilj razvoja dostupnih savjetovališnih usluga je pružanje psihosocijalne podrške ljudima u zajednici i njihovo osnaživanje u svim životnim situacijama u neposrednom okruženju. Savjetovališta odgovaraju na suvremene zahtjeve života i rada ljudi, na nove rizične čimbenike te tako osiguravaju zaštitu pojedinaca, obitelji i zajednice u cijelosti. Programski segmenti porečkog savjetovališta su: savjetovalište za djecu, mlade, odrasle, strije i obitelji; programi osnaživanja mladih parova u pripremi za roditeljstvo, pružanje podrške roditeljima u svladavanju odgojnih strategija, rad s rizičnim skupinama mladih i odraslih, pružanje podrške bolesnim osobama i/ili članovima obitelji, osobama s invaliditetom, osiguravanje podrške kod gubitaka tijekom procesa žalovanja te provođenje kriznih intervencija u zajednici (nagle smrti, oružane pljačke

i dr.). U savjetovalištim se savjetovanjem i/ili psihoterapijom osigurava podrška svim pojedincima i obiteljima u poteškoćama i raznim razvojnim krizama. Poznato je da i veoma zdrave, inače dobro prilagođene osobe, u stresnoj situaciji mogu postati neuspješne i zatrebati pomoć i podršku. Bolesti, tragedije, psihološke traume, invaliditet, loša socio ekonomska situacija, gubitak ili promjena posla, teški razvodi braka i mnogi drugi čimbenici mogu pojedinca i čitavu obitelj učiniti potpuno nefunkcionalnom. Mogućnost da se u okviru lokalne zajednice osiguraju uvjeti za direktni kontakt s građanima radi unapređenja njihova osjećaja osobne kompetentnosti te radne i životne funkcionalnosti predstavlja nad standard brige za zdravlje i dugoročni ulog u razvoj i napredak zajednice. Praćenje pokazatelja SZO ukazuje na to da mentalne teškoće najčešće imaju osobe dobi 20 do 59 godina, dakle radno aktivno stanovništvo. Pomoć u porečkom Savjetovalištu pruža se svim dobnim skupinama, a najučestalije stanovnicima odrasle dobi (27-50 godina). Navedeno nameće obvezu osiguravanja podrške ljudskom potencijalu zajednice u cilju olakšavanja osobnog funkcioniranja, brige za obitelj, spremnosti za rad te radi podizanja razine psihofizičkog zdravlja svakog stanovnika/obitelji naše lokalne zajednice.

Logopedске usluge

U programu savjetovališta nude se usluge logopeda za djecu koja imaju uredan psihomotorni razvoj kojeg prate isključivo govorno-jezične teškoće. Logopedi rade kontinuirano okvirno 2 puta tjedno prema rasporedu sačinjenom u ustanovi. Prednost imaju djeca predškolskog uzrasta jer predškolske ustanove Poreča nemaju logopeda, odnosno ranog osnovnoškolskog uzrasta za škole bez logopeda. Cilj je korigiranjem govornih teškoća pomoći djeci da se prevenira rani školski neuspjeh te potiče govor i govorno jezično izražavanje. Ostvarena je suradnja s logopedima suradničke ustanove Centar za rehabilitaciju Veruda iz Pule s ispostavom ustanove u Poreču zbog brojnih edukacija koje zaposlenici ustanove prolaze te zbog neposredne blizine suradnika koji rade u prostorima porečke ispostave Istarskih domova zdravlja. Usluga obuhvaća tretmane s djecom te savjetovanje roditelja, inicirana je 2016. godine i kontinuirano će se nastaviti realizirati i tijekom 2020. Zbog potrebe za logopedskim uslugama evidentira se potreba za punim radnim vremenom logopeda. Puno radno vrijeme omogućilo bi podršku i drugim skupinama asa govornim teškoćama (starijoj djeci, starijim osobama i odraslima tijekom rehabilitacije od moždanih udara i sl.).

Savjetovalište za prehranu-nutricionističko savjetovalište

U suradnji Zdravog grada Poreč-Parenzo, Grada Poreča-Parenzo i Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije (ZZJZ IŽ) u prostorima Zdravog grada Poreč je tijekom 2019. godine uspostavljena usluga savjetovališta za prehranu odnosno nutricionističkog savjetovališta. U okviru svoje djelatnosti ZZJZ IŽ je zainteresiranim lokalitetima Istre ponudio uslugu savjetovanja nutricionista koju sufinancira JLS koja je zainteresirana osigurati istu uslugu svojim stanovnicima. Isto tako na lokalitetu se osiguravaju adekvatni prostorni uvjeti za uslugu savjetovanja. Nutricionističko savjetovalište je usmjereno stanovnicima Poreča i Poreštine, besplatno je za sve korisnike jer financiranje osigurava Grad Poreč. Nutricionistica Zavoda radi u prostorima Zdravog grada sa klijentima koji su unaprijed dogovorili termin. Na svim lokalitetima Istre pa tako i u Poreču ugovorena su dva radna dana mjesečno, 10 mjeseci u godini, u poslijepodnevnom satima od 12 do 20 sati u danu. Tijekom 2019. kada je ovo savjetovalište započelo sa radom u Poreču u svakom radnom mjesecu su održan tri termina (jedan više od ugovorenih) zbog iznimnog interesa Porečana. Nutricionistica savjetuje o principima zdrave prehrane svaku zainteresiranu osobu koja se prijavi s posebnom pažnjom u odnosu na osobe sa specifičnim problemima (šećerna bolest, visok krvni tlak, hormonalni poremećaji, pretilost i sl.). Usluga će se nastaviti i u 2020. godini.

Krizne intervencije

Psihološke krizne intervencije predstavljaju poseban vid intervencije stručnjaka u slučajevima iznenadnih nesreća u zajednici i/ili na širem teritorijalnom području. To su intervencije koje

slijede nakon događanja u kojima se dogodila prijetnja po život bilo sa ili bez žrtvi u smislu smrtnih ishoda (npr. oružane pljačke, teroristički napadi, prirodne katastrofe i sl.). Radi se o događajima koji traumatiziraju pojedince, ali i stručnjake u službama za pomaganje (zdravstveni kadar, policija, vatrogasci). Vođenje psiholoških kriznih intervencija zahtijeva i kontinuirano educiranje kadra. Stručni tim Zdravog grada osposobljava i osnažuje vlastiti stručni tim za provođenje psiholoških kriznih intervencija. Isto tako, tim Zdravog grada Poreč osnažuje druge krizne timove npr. Stožer zaštite i spašavanja Poreštine. U 2020. se planira i rad sa stručnim timom Zavoda za hitnu medicinu IŽ .

Programi prevencije:

Program „Zajedno protiv ovisnosti“

Sveobuhvatni program prevencije ovisnosti i rizičnih ponašanja djece i mladih za Grad Poreč-Parenzo naziva "Zajedno protiv ovisnosti" specifičan je na razini čitave države. Ovim programom porečki stručnjaci i Grad Poreč su partnerski intenzivirali sustavnu skrb za djecu i mlade u području suzbijanja rizika za njihov nesmetan rast i razvoj. Cilj rada Povjerenstva i realizacije preventivnih programa u zajednici je djelovanje na rizike rasta i razvoja mladih te osnaživanje zaštite zajednice u odnosu na mlade naraštaje. U Povjerenstvu su okupljeni predstavnici svih relevantnih institucija Grada Poreča koje skrbe o djeci i mladima na različite načine (vrtići, škole, Zdravi grad, Centar za socijalnu skrb Poreč, Istarski domovi zdravlja–Ispostava Poreč, policija, civilni sektor i dr.), kako bi mogli kompetentno sudjelovati u osmišljavanju i realizaciji sadržajnih segmenata sveobuhvatnog preventivnog programa za Grad Poreč-Parenzo. Osnovna zadaća u okviru ovog programa je utvrđivanje smjernica za izradu i operacionalizaciju lokalnog Programa "Zajedno protiv ovisnosti" te njegova realizacija na razini lokalne zajednice. Program se u praksi provodi kroz odgojno obrazovne institucije, aktivnosti i programe Zdravog grada i zajednicu, gradeći socijalnu mrežu podrške koju čine gradske udruge, institucije i društva, a osigurava zaštitne čimbenike zajednice za rast i razvoj djece i mladih Poreča.

Program se sastoji od sljedećih segmenata:

- edukacija djece i mladih usmjerena njihovu zdravom rastu i razvoju,
- poučavanje važnih odraslih u okruženju djece i mladih (roditelja, odgajatelja, učitelja, voditelja udruga, trenera) koji pružaju podršku njihovu rastu putem generacijskog obuhvata (edukacije i radionice u školi), edukacije za roditelje, odgajatelje i nastavnike i dr.,
- educiranje gradskih stručnjaka koji u zajednici realiziraju psiho socijalne programe te stvaranje lokalnog resursa profesionalaca u cilju učinkovitosti, ekonomičnosti i održivosti lokalnih programa za zdravlje,
- podrška programima za kvalitetno organizirano slobodno vrijeme djece i mladih, ali i svih stanovnika Poreča (tiskanje vodiča za djecu i roditelje u cilju upućivanja na važnost pravilnog organiziranje slobodnog vremena, promocija radionica za mlade tijekom ljeta, ljetni kamp, podrška mladim voditeljima, educiranje djece u sportskim klubovima, Klub umirovljenika, rekreacija za odrasle...i dr.),
- provođenje preventivnih i socijalnih akcija (univerzalna prevencija), savjetovališna podrška i programi za djecu u riziku (selektivna intervencija) i druge preventivne i humanitarne aktivnosti u zajednici,
- provođenje istraživanja potreba i rizičnih čimbenika za rast i razvoj djece i mladih.

Program sadrži niz konkretnih aktivnosti usmjerenih unapređenju zdravlja krajnjih korisnika (djeca, mladi, roditelji, učitelji, odgajatelji) koje su detaljno opisane i u posjedu ustanove. Ovdje ističemo samo najveće generacijske programe usmjerene djeci i mladima:

Programi socioemocionalnog učenja za predškolce i osnovnoškolce usmjereni usvajanju socijalnih i komunikacijskih vještina za kontrolu i usmjeravanje emocija, izbor komunikacije koja doprinosi nenasilnom rješavanju sukoba;

Rasplesani razredi – osnaživanje djece kroz ples (porečki autorski preventivni projekt, generacijski obuhvat i edukacija 7. i 8. u plesnim vještinama kao zdravog izbora za život i neformalnog načina učenja za prevladavanje socijalnih barijera, unapređenje komunikacijskih i socijalnih vještina, jačanje samopouzdanja i dr.);

Muzikoterapija – kanaliziranje emocija i ponašanja za „teške“ razrede osnovnih i srednjih škola, grupna povezanost, pozitivna afirmacija;

Ja u ogledalu- radionice usmjerene prevenciji poremećaja hranjenja za srednjoškolce;

Naš izbor je zdrav život (prevencija ovisnosti o drogama, alkoholu, kocki, elektroničke ovisnosti, prevencija nasilja u maloljetničkim vezama te program Mjeseca borbe protiv ovisnosti, Edukacije za važne odrasle – roditelje, odgajatelje, učitelje; Hoditi i zdravi biti za djecu/mlade/odrasle).

Program Mladi – Vršnjak pomagač

Program koji obuhvaća univerzalnu (opću) i selektivnu (specifičnu) prevenciju – Volonteri Zdravog grada Poreč „Vršnjak pomagač“, zamišljen je kao višegodišnji kontinuirani rad s motiviranim srednjoškolcima te njihovo educiranje za volonterski rad i pripremanje za ulogu vršnjaka pomagača. Godišnje se u programu educira 40–tak mladih. Cilj programa je djelovati na osobni rast i razvoj, osnaživanje mladih osoba u periodu adolescencije, te njihovo jačanje za ulogu pomagača i nosioca socijalnih i preventivnih akcija u lokalnom okruženju. Posljednjih godina program je u skladu s interesom mladih jače usmjeren na realizaciju različitih novih, samostalnih, mini projekata mladih u zajednici kojih su mladi samostalni nosioci te direktni sudionici, ali i kreatori društvenog života grada (kreativne radionice, okrugli stolovi, kvizevi znanja, volontiranje u ustanovama Poreča i dr.). Evaluacije programa pokazuju da isti ima zaštitni učinak za mlade koji su uključeni u program.

Evaluacijom programa višekratno su identificirani pozitivni učinci projekta Mladi volonteri na osobni rast i razvoj mladih u vidu :

- ostvarivanja individualnih ciljeva i napretka (sudjelovanje u programu mladim volonterima značajno pomaže u razvijanju socijalnih vještina te ostvarivanju individualnih ciljeva i napretka kao npr. bolje razumijevanje sebe i drugih, bolje vještine komuniciranja, spremnost za traženje pomoći, pozitivno razmišljanje o sebi i drugima, veće samopoštovanje, nalaženje pozitivnog u drugima, spremnost za rješavanje sukoba),
- volonteri su češće birani kao osobe kojima bi se vršnjaci obratili s punim povjerenjem u situacijama kada bi im pomoć bila potrebna,
- neki od dugoročnih pozitivnih ishoda programa su: osobna dobit, zdrava i sigurna ponašanja, viša akademska postignuća, bolje socijalno-emocionalno funkcioniranje, veća spremnost za pomaganje, bolje razumijevanje i prihvaćanje drugih, pozitivan stav prema suradnji, veće samopoštovanje, stalna želja za oplemenjivanjem života.

Programi vanbolničkog liječenja ovisnosti:

Program vanbolničkog liječenja ovisnosti o drogama

U programu vanbolničkog liječenja ovisnosti Grada Poreča realizira se program usmjeren suzbijanju (prevenciji) bolesti ovisnosti i liječenju ovisnika o drogama u izvanbolničkom tretmanu u lokalnoj zajednici za područje Poreča, poreštine i sjeverozapadne Istre. Program se organizacijski realizira kroz savjetovalište Zdravog grada, a operativno u suradnji savjetovališta Zdravog grada (selektivna intervencija) i projektnih partnera (Istarski domovi zdravlja-Ispostava Poreč, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije–Služba za mentalno zdravlje, Centri u RH i dr .). Cilj rada s ovisnicima je prihvati i rehabilitacija te destigmatizacija problema ovisnosti radi zaštite mladih u okruženju. U procesu liječenja ovisnika koristi se pristup Nacionalne strategije te kombinira medicinski pristup i psihoterapijski tretman ovisnika i članova obitelji. Program osigurava dostupnost iznimno ranjivoj skupini (ovisnici o drogama i eksperimentatori), što je temeljni princip humanosti u radu s ovom populacijom bolesnika i prvi

uvjet za kontrolu i suzbijanje ovisnosti u okruženju zajednice. Učinkovitost rada se procjenjuje individualno (psihološkim instrumentarijem, zdravstvenim pokazateljima, procjenom smanjenja rizika u odnosu na zaštitu po svim segmentima života svakog korisnika) te epidemiološkim praćenjem pokazatelja za ovisnike u tretmanu na razini grada i šire. Program je lokalno mjesto pomoći i podrške kojim se prihvaćaju ovisnici, eksperimentatori i članovi njihovih obitelji. Promjene zakonodavstva RH, točnije Zakona o zdravstvenoj zaštiti, posljednjih godina na različite načine otežavaju organizaciju rada s ovisnicima u hrvatskim uvjetima. No usprkos navedenom porečki program nastavlja sa radom te osigurava prihvata, liječenje, podršku i resocijalizaciju ovisnika u neposrednom okruženju zajednice, što je najviši standard zaštite kojeg zajednica i profesionalci ovoj ranjivoj skupini mogu osigurati. U okviru programa će se i nadalje osiguravati podrška ovisnicima u neposrednom okruženju kako bi bila dostupna i učinkovita jer se radi o jednoj od najranjivijih skupina pojedinaca/obitelji.

Terapijska zajednica za liječenje ovisnika o alkoholu

Alkoholizam je najčešća ovisnost u svijetu i jedan je od najvećih javno zdravstvenih problema današnjice, posebno u zapadnom svijetu. Ovisnost o alkoholu je bolest. Potrebno ju je liječiti kao i svaku drugu kroničnu bolest. Liječenje ove bolesti ovisnosti izrazito je teško i kompleksno jer bolest pogađa čitavu obitelj. Porečki program liječenja u van bolničkim uvjetima baziran je na individualnoj, obiteljskoj i grupnoj psihoterapiji u okviru Terapijske zajednice za liječenje ovisnika o alkoholu pri Zdravom gradu. Cilj je što veći obuhvat ovisnika o alkoholu te njihova resocijalizacija kao i podrška čitavoj obitelji ovisnika, posebice djeci. Glavna karakteristika liječenja u Terapijskoj zajednici je grupni oblik rada sa stručnim voditeljima u kojima se ovisnici i članovi obitelji educiraju i osnažuju za odgovorne i zdravije životne izbore te apstinenciju. Terapijska zajednica, kao metoda izvanbolničkog, grupnog oblika rada maksimalno koristi terapijski potencijal bolesnika i podršku obitelji. Aktivna uloga u programu svakom korisniku programa tj. ovisniku u procesu liječenja iznimno koristi u promjeni ponašanja i doprinosi funkcionalnosti obitelji. Ovaj program je jedan od jedinstvenih lokalnih programa u RH, te ga je izuzetno važno dalje razvijati kao rijedak pozitivan primjer sustavnog i kontinuiranog liječenja ovisnika o alkoholu u lokalnoj zajednici u vanbolničkom tretmanu.

Program Prevencija i tretmani poremećaja vezanih uz prehranu

Poremećaji prehrane kompleksni su i utječu na čitav niz rizika za organske bolesti. Danas se u stručnim krugovima govori o epidemiji debljine. Hrvati posljednjih godina u epidemiji debljine sustižu najdeblje nacije što je iznimno loš pokazatelj ukupnog zdravlja. Sve je više pretilo djece. Danas se zna da je čak 75% prekomjernog jedenja izazvano neugodnim emocijama i drugim emocionalnim stanjima, te da hrana često biva način suočavanja s problemima. Stoga se među mladima identificiraju i drugi poremećaji hranjenja (anoreksija, bulimija..). Pretilost je iznimno značajan rizik za zdravlja i vezuje uz sebe niz psiholoških i zdravstvenih teškoća. Prekomjerno jedenje dovodi do prekomjerne tjelesne težine, prekomjerne uhranjenosti ili pretilosti što je jedan od ozbiljnih rizika za kardiovaskularne bolesti i incidente, ali i bolesti lokomotornog sustava. Osobe s prekomjernom težinom imaju loše prehrambene navike i sjedilački način života. Stoga je cilj stručno vođenih radionica u ovom programu redukcije tjelesne težine da polaznici mijenjaju svoje ponašanje i prehrambene navike, da prepoznaju i razumiju „emocionalno jedenje“ te da uvedu redovitu fizičku aktivnost. Program u centar pažnje stavlja emocionalno prejedanje i modifikaciju ponašanja čitavih obitelji vezanu uz hranjenje. Program je specifičan jer ne zagovara isključivo medicinski model redukcije tjelesne težine nego se radi o psihološko medicinskom pristupu korisnicima koji je usmjeren suzbijanju emocionalnog jedenja i modifikaciji loših životnih navika hranjenja. Osnovni program se realizira u grupnom radu, putem 20 radionica i naknadnom podrškom putem grupe za samoodržavanje. Grupa za samoodržavanje prerasta u vid psihoterapijske grupne podrške, nastoji dugoročno prekinuti krug emocionalnog prejedanja te djelovati na dugoročnu promjenu ponašanja i životnih navika

osoba s prekomjernom tjelesnom težinom. Posljedično, programom se djeluje na promjenu ponašanja i životnog stila osobe s prekomjernom tjelesnom težinom i čitavih obitelji. Posebnu vrijednost predstavlja činjenica što obitelj utječe zdravim načinom hranjenja na formiranje zdravih navika kod djece koja su u obitelji s problemom pretilosti također izložena prekomjernoj tjelesnoj težini i pretilosti. Ovaj program specifičan je na području Istre i RH, jer se realizira u multidisciplinarnom timu stručnjaka (psiholog, liječnik, nutricionist, kineziolog), te sagledava problem prekomjerne težine kompleksno vodeći računa o različitim čimbenicima koji su u osnovi prekomjerne tjelesne težine. Program je posebno razrađen u segmentu za djecu, odrasle i za starije korisnike, jer razvojni procesi i metabolički procesi u raznim dobnim periodima determiniraju drugačiji pristup skidanju prekomjernih kilograma. Grupni rad s osobama prekomjerne težine pokazuje se izrazito efikasnim zbog grupne dinamike i grupne podrške, no po potrebi i procjeni stručnjaka provodi se i individualni rad s korisnicima. Ovaj program profilirao je savjetovništvo Zdravog grada u centar za poremećaje hranjenja jer se u okviru istog radi i s osobama sa drugim poteškoćama hranjenja (anoreksija, bulimija ..). Opisani program se realizira u skladu s Nacionalnom strategijom, županijskim prioritetima te lokalnim i IŽ Planom za zdravlje.

Sredstva planirana u ovom dijelu za sve programske aktivnosti namijenjena su programskim troškovima realizacije svakog pojedinog programa ustanove (izdaci za vanjske suradnike, materijalni za realizaciju programa, usluge tiskanja, materijali za informiranje i promidžbu, edukacije djelatnika i suradnika te ostali programski troškovi).

ZAKONSKA OSNOVA:

- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ broj 33/01,60/01,129/05,109/07,125/08,36/09,150/11,144/12,19/13,137/15,123/17, 98/19),
- Zakon o ustanovama („Narodne novine“ broj 76/93,29/97,47/99,35/08),
- Zakon o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13,152/14,99/15,52/16,16/17,130/17, 98/19)
- Propisi strukovnih komora RH (Hrvatska psihološka komora, Hrvatska liječnička komora i druge).

CILJEVI PROGRAMA:

- osnaživanje ljudskog resursa zajednice (edukacije usmjerene podizanju zdravstvene pismenosti, medijska obrada stručnih tema; prihvata korisnika sa prolaznim razvojno-egzistencijalnim teškoćama na ranoj razini rizika za zdravlje, preventivni programi za sve populacione skupine građana u zajednici);
- psihosocijalna podrška ranjivim skupinama građana (siromašni, bolesni, stariji, osobe s invaliditetom, osobe s poremećajima ponašanja, samohrani roditelji, ovisnici ..i dr.);
- usmjerena/selektivna prevencija društveno neprihvatljivih i rizičnih ponašanja (nasilje, ovisnosti.. i dr.);
- unapređenje psihosocijalnih, ekoloških i drugih čimbenika zaštite zdravlja u zajednici;
- promocija zdravlja, zdravih životnih izbora i navika;
- umrežavanje u zajednici, poticanje socijalne kohezije, stvaranje socijalne mreže podrške.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI:

- održivost lokalnih programa koji osiguravaju nad standarde iz oblasti psihosocijalne zaštite i zaštite zdravlja uopće,
- osnaživanje i kontinuirano ekipiranje stručnog tima ustanove,
- realizacija i implementacija programa koji dokazuju svoju učinkovitost,
- ekonomičnost i dostupnost programa u neposrednom okruženju za građane Poreča,
- postojan i/ili povećan broj korisnika programa i usluga,

- kapacitet ustanove za razvoj novih zaštitnih preventivnih programa u skladu s procjenom specifičnih potreba u zajednici,
- kapacitet ustanove za vertikalno i horizontalno povezivanje i suradnju te za formiranje i razvoj šireg lokalnog stručnog tima za zdravlje,
- pozitivni pokazatelji iz procesnih evaluacija i evaluacija pojedinačnih ishoda u radu s korisnicima (funkcionalni pomoci pojedinca i obitelji);
- pozitivni pokazatelji evaluacija preventivnih programa koji osiguravaju generacijski obuhvat djece, mladih i važnih odraslih u njihovu okruženju,
- procesne promjene životnih navika građana Poreča (porast broja građana koji prepoznaju i usvajaju zdrave životne navike -hodanje, trčanje, vožnja bicikle, zdrave navike hranjenja, koji su stekli i stječu kulturu i praksu korištenja savjetovališnih usluga i dr.).